

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

(تبصره «۶»، بند «ه»)

مقدمه

عوارض برق از سال ۱۳۹۲ تاکنون در قانون بودجه کل کشور درج و از کلیه مشترکان برق به استثنای مشترکان برق روستایی و چاه‌های کشاورزی دریافت شده است. به علاوه موضوع دریافت عوارض برق و اهمیت تأمین منابع مالی برای طرح‌های مذکور در ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق، مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰، نیز تصریح شده است. هدف اصلی دریافت عوارض برق، **تأمین منابع مالی مطمئن برای «اجرای طرح‌های توسعه و نگهداری شبکه‌های روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک»** است. گسترش زیرساخت برق موجب فراهم آوردن بسترهای لازم برای آبادانی کلیه مناطق کشور به‌ویژه مناطق روستایی می‌شود و شرایط را برای **تحقق برابری فرصت‌ها میان این‌گونه مناطق فراهم می‌آورد.** توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و افزایش سهم این‌گونه انرژی موجب کاهش وابستگی تولید برق کشور به منابع سوخت فسیلی و بالتبع افزایش امنیت در تأمین برق کشور می‌شود.

اظهار نظر کارشناسی

طی سال‌های اخیر، مقدار عوارض برق به‌ازای هر کیلووات ساعت برق مصرفی در بودجه سالیانه تعیین شده است. در بند «ه» تبصره «۶» لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ نیز به همین روش عوارض برق تعیین شده است. یکی از معایب اصلی شیوه محاسبه و دریافت عوارض در لایحه مذکور برق ایجاد بار مالی نابرابر بر روی مشترکان برق در مناطق مختلف کشور، از حیث نوع منطقه گرمسیری بوده است. به‌عنوان مثال، چنانچه مشترکان برق خانگی در مناطق گرمسیری نوع ۱ و عادی در فصل تابستان الگوی مصرفی خود که به ترتیب ۳۰۰۰ و ۳۰۰ کیلووات ساعت است را رعایت نمایند، باید به مبلغ ۱۸۰۰۰۰ و ۱۸۰۰۰ ریال به‌عنوان عوارض برق پرداخت نمایند.^۱ این در حالی است که بهای برق مصرفی مشترکان در دو منطقه گرمسیری نوع ۱ و عادی به ترتیب ۴۹۶۰۰۰ و ۱۵۳۲۰۰ ریال^۲ است. در چنین شرایطی، مشترکان برق منطقه گرمسیری نوع ۱ و عادی به ترتیب متحمل بار مالی (سهم عوارض برق از بهای برق مصرفی) ۳۶/۳ و ۱۱/۸ درصد خواهند شد که غیرمنصفانه است. به‌منظور کاهش این نابرابری، بند «ه» تبصره «۶» لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ به قرار ذیل اصلاح و به تصویب کمیسیون تلفیق رسید: «عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰ به میزان هشت (۸) درصد مبلغ برق مصرفی در سقف دوازده هزار و هشتصد میلیارد (۱۲,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود. تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور و تخصیص

مخصوصی سخن علمی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۴۸

شماره چاپ:

۸۰۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۱۱/۹

معاونت

پژوهش‌های

زیربنایی و امور

تولیدی

دفتر: مطالعات انرژی،

صنعت و معدن

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۳۱۰۱۵۷۷۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۱۱/۱۵

۱. محاسبه عوارض برق براساس مقدار تعیین شده در بند «ه» تبصره «۶» لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ (۶۰ ریال به‌ازای هر کیلووات ساعت) محاسبه شده است.

۲. بهای برق مصرفی براساس تعرفه‌های فروش برق در سال ۱۳۹۶ محاسبه شده است.

آن توسط این سازمان برای موارد مطروحه در قانون فوق با اولویت روستاها و محلات دامداری صرف گردد. مشترکان روستایی و چاه‌های کشاورزی از شمول حکم این بند معاف می‌باشند».

تغییر شیوه محاسبه و دریافت عوارض برق به صورت «درصدی از بهای برق مصرفی مشترکان» گامی مثبت به سمت اصلاح روش دریافت عوارض برق از مشترکان در سراسر کشور محسوب می‌شود و معایب شیوه کنونی را برطرف می‌کند.^۱ مستثنا کردن «مشترکان روستایی و چاه‌های کشاورزی» از دریافت عوارض برق خلاف علل اصلی دریافت عوارض برق است؛ زیرا اولاً بخشی از منابع حاصل از دریافت عوارض برق از روستاها به خود روستاها در قالب توسعه و نگهداری از شبکه برق بازگردانده می‌شود؛ ثانیاً چنانچه حمایت از برق روستایی و چاه‌های کشاورزی مدنظر است، باید در قالب «بهای برق مصرفی آن مشترکان» در نظر گرفته شود؛ ثالثاً مشترکان روستایی و چاه‌های کشاورزی نیز از منابع خدادادی که سهم آیندگان نیز است، بهره می‌برند^۲ و باید این دسته از مشترکان نیز نقش خود را در برقراری عدالت بین‌نسلی ایفا کنند. شایان ذکر است، یکی از ویژگی‌های محاسبه دریافت عوارض برق به صورت «درصدی از بهای برق مصرفی مشترکان» آن است که چنانچه حمایتی در قالب بهای برق مصرفی مشترکان میان مناطق مختلف کشور و یا اقشار مختلف جامعه صورت بپذیرد، در محاسبه و دریافت عوارض برق نیز تسری می‌یابد. رابعاً به دلیل آنکه بهای برق مصرفی به گونه‌ای محاسبه می‌شود که مشترکان برق به سمت کاهش مصرف و مصرف بهینه انرژی الکتریکی تشویق شوند، عوارض برق نیز دارای ویژگی کنترل مصرف برق به‌ویژه برای چاه‌های کشاورزی نیز می‌شود. بنابراین ضروری به نظر می‌رسد که مشترکان برق روستایی و چاه‌های کشاورزی نیز مشمول پرداخت عوارض برق گردند.

پیشنهادها

- به انتهای تبصره جملات زیر اضافه شود: «استفاده از این منابع مالی در خارج از شمول قانون حمایت از صنعت برق به منزله تصرف در اموال عمومی است و مشمول مجازات‌های مالی ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مقررات مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی است. این بند نافی انجام وظیفه دیوان محاسبات کشور که در این قانون و سایر قوانین به این دیوان محول شده است، نمی‌باشد».

- جمله «مشترکان روستایی و چاه‌های کشاورزی از شمول حکم این بند معاف می‌باشند» از مصوبه کمیسیون تلفیق حذف گردد.

- «محلات دامداری» که در انتهای این بند آمده است، در تقسیمات کشوری تعریف نشده و شبهه‌انگیز است. بنابراین پیشنهاد می‌شود، حذف شود.

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، گزارش «نقد مکانیسم محاسبه و دریافت عوارض برق»، شماره مسلسل ۱۵۴۲۷، تیرماه ۱۳۹۶.
۲. بر اساس آمار فروش برق به بخش‌های مختلف مصرف در سال ۱۳۹۵، برق مصرفی در بخش کشاورزی حدود ۱۵ درصد از کل برق مصرفی بوده است.